

Streszczenie projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną, paliwa gazowe dla Gminy Tuchomie na lata 2027-2041 – w języku niespecjalistycznym

Podstawę prawną opracowania projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (dalej Projekt założeń) stanowi art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 2026 poz. 43 ze zm.), zgodnie z którym wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt założeń. Sporządza się go dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata.

Należy również wskazać, że zgodnie z art. 18 ust. 1 ww. ustawy, do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy:

- planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy,
- planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy,
- finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg znajdujących się na terenie gminy,
- planowanie i organizacja działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy,
- ocena potencjału wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych lub chłodniczych na obszarze gminy.

Ponadto, zgodnie z zapisami art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2026 poz. 662), do zadań własnych gminy należy zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz.

Zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne Projekt założeń powinien określać:

- ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych;
- możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w instalacjach odnawialnego źródła energii, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych;
- możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu art.6 ust. 2 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej;
- zakres współpracy z innymi gminami.

Gmina Tuchomie jest gminą wiejską położoną w powiecie bytowskim, w województwie pomorskim. W 2025 r. zamieszkiwało ją 4 141 osób. W ostatnich latach liczba mieszkańców pozostawała na względnie stabilnym poziomie, jednak w strukturze ludności widoczny jest wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym oraz zmniejszenie liczebności młodszych grup ekonomicznych. Prognoza do 2041 r. wskazuje na dalszy, niewielki spadek liczby ludności. Jednocześnie obserwowany jest rozwój zasobów mieszkaniowych, co stanowi jeden z czynników wpływających na przyszłe potrzeby energetyczne Gminy.

Zaopatrzenie w ciepło na terenie gminy Tuchomie ma charakter zdecentralizowany. Nie funkcjonuje tu system ciepłowniczy ani przedsiębiorstwo zajmujące się wytwarzaniem i dystrybucją ciepła sieciowego, dlatego potrzeby cieplne zaspokajane są przy wykorzystaniu indywidualnych źródeł ciepła oraz lokalnych kotłowni. Na podstawie danych CEEB wykazano łącznie 2 156 źródeł ciepła, wśród których dominują urządzenia wykorzystujące paliwa stałe. W strukturze występują również ogrzewanie elektryczne, kotły gazowe zasilane gazem płynnym, pompy ciepła oraz kolektory słoneczne.

Istotnym kierunkiem działań podejmowanych na terenie gminy jest stopniowe ograniczanie emisji zanieczyszczeń i poprawa efektywności energetycznej budynków. Działania inwestycyjne uzupełnia funkcjonujący w Urzędzie Gminy punkt informacyjny Programu „Czyste Powietrze”, w ramach którego mieszkańcy mogą uzyskać informacje dotyczące wymiany źródeł ciepła, termomodernizacji oraz dostępnych możliwości dofinansowania.

Przez teren Gminy Tuchomie nie przebiega sieć umożliwiająca dostarczanie gazu ziemnego, a jej budowa nie jest obecnie planowana. W dłuższej perspektywie wykorzystanie paliw gazowych powinno uwzględniać kierunki polityki klimatycznej, zgodnie z którymi gaz ziemny traktowany jest jako paliwo przejściowe, stopniowo zastępowane paliwami gazowymi o niższej emisyjności.

Zaopatrzenie Gminy w energię elektryczną zapewnia system dystrybucyjny, którego operatorem jest Energa-Operator S.A. Gmina zasilana jest z GPZ Bytów i GPZ Ostrowite, a lokalna sieć obejmuje linie wysokiego, średniego i niskiego napięcia. Przez jej teren przebiega również dwutorowa linia przesyłowa 400 kV. W planach rozwojowych Energa-Operator S.A. przewidziano działania związane m.in. z wymianą awaryjnych kabli i transformatorów, przebudową i budową stacji elektroenergetycznych, kablowaniem wybranych odcinków sieci oraz budową nowych linii umożliwiających przyłączanie kolejnych odbiorców. Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. planują natomiast przełączenie jednego z torów linii przesyłowej do pracy na napięciu 400 kV. Działania te mają szczególne znaczenie w kontekście występujących na terenie gminy problemów z niezawodnością lokalnej sieci elektroenergetycznej.

Uzupełnieniem tradycyjnego systemu zaopatrzenia w energię jest rozwój odnawialnych źródeł energii. Na terenie gminy funkcjonują farmy fotowoltaiczne o łącznej mocy 5,9 MW, a rozwój lokalnej energetyki wspiera Spółdzielnia Energetyczna „Gminna Energia Tuchomie”. Na 2027 r. planowana jest również budowa magazynów energii przy Urzędzie Gminy, szkole oraz oczyszczalni ścieków, co powinno umożliwić bardziej efektywne wykorzystanie energii wytwarzanej lokalnie i zwiększyć możliwości bilansowania jej produkcji oraz zużycia.

W perspektywie do 2041 r. przewiduje się stopniowy spadek zapotrzebowania na ciepło. Będzie on związany przede wszystkim z termomodernizacją budynków, wymianą źródeł ciepła oraz poprawą ich efektywności energetycznej. Jednocześnie prognozowany jest wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną, wynikający głównie z dalszego rozwoju zasobów mieszkaniowych. Zmiany te będą następowały równolegle z modernizacją infrastruktury energetycznej i zwiększaniem udziału odnawialnych źródeł energii.

W ujęciu całościowym nie stwierdzono zagrożeń o charakterze systemowym dla zaopatrzenia Gminy Tuchomie w energię, jednak istotnym problemem pozostaje niezawodność części lokalnej oraz indywidualnej infrastruktury elektroenergetycznej. Realizacja planowanych działań modernizacyjnych, poprawa efektywności energetycznej budynków, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz dalsza wymiana nieefektywnych źródeł ciepła powinny sprzyjać poprawie bezpieczeństwa energetycznego, ograniczaniu emisji zanieczyszczeń oraz poprawie jakości powietrza na terenie gminy. Dokument „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Tuchomie na lata 2027-2041” obejmuje tym samym najważniejsze uwarunkowania obecnego i przyszłego funkcjonowania lokalnego systemu energetycznego.